

Odvolanie z funkcie sudcu pre práceneschopnosť

Na Súdnu radu Slovenskej republiky bolo doručené v priebehu jedného roka už druhé oznámenie druhého predsedu súdu o tom, že existujú dôvody na odvolanie z funkcie sudcu z dôvodu práceneschopnosti. V ani jednom prípade dotknutý práceneschopný sudca nebol o takomto podaní predsedu súdu vopred informovaný, a teda mu nebola daná ani možnosť vyjadriť sa obsahu podania pred tým, ako ho predseda súdu doručil súdnej rade. V prvom prípade trvala práceneschopnosť nepretržite viac ako jeden rok (následne bola ukončená). V druhom prípade sa predseda súdu rozhodol narátať jeden rok trvania práceneschopnosti v dlhšom časovom úseku, keď za posledné tri roky zrátal kratšie PN, do ktorých zahrnul aj karanténne PN, až kým sa nedopracoval k jednému roku.

Právo vyjadriť sa v oboch prípadoch malo byť podľa rozhodnutia predsedov súdov realizované až na súdnej rade, o ktorej konaní sa dozvie dotknutý sudca v deň, keď sa zverejní program, čo je poväčšine 5 pracovných dní pred konaním zasadnutia. Inými slovami, 5 pracovných dní pred konaním zasadnutia si môže práceneschopný sudca nájsť vo svojej mailovej schránke, ktorú si mimochodom počas trvania práceneschopnosti ani nemusí otvárať, pozvánku, aby na súdnej rade vysvetľoval okolnosti svojho zdravotného stavu a oboznamoval 18 členov súdnej rady s citlivými osobnými údajmi vo veci podania návrhu na jeho odvolanie z funkcie sudcu. Ponechám teraz bokom práva pacientov, ústavný rozmer ľudskej dôstojnosti a debatu o diskriminácii na základe zdravotného stavu.

Právo na dobrú správu vecí verejných je v práve Európskej únie obsahom článku 41 Charty základných práv EÚ a patrí do neho aj právo každého na vypočutie pred prijatím akéhokoľvek individuálneho opatrenia, ktoré by sa ho mohlo nepriaznivo dotýkať. Sudcovia Slovenskej republiky sú eurosudcami a organizácia súdnictva sa riadi pravidlami fungovania právneho štátu, ktorá hodnota je jednou z nosných hodnôt fungovania Európskej únie. Preto si myslím, že je vhodné postupovať analogicky aj pri **práve na dobrú správu súdov**, v rámci ktorého by predseda súdu, pokiaľ mieni adresovať súdnej rade podanie, ktoré by sa mohlo sudcu uvedeného súdu nepriaznivo dotknúť (za také bezpochyby je možné považovať aj podanie, ktoré aktivuje proces o skúmaní podmienok na odvolanie z funkcie sudcu), mal by dať možnosť sudcovi k tomuto podaniu realizovať právo na vyjadrenie sa. Tým by sa tiež docielilo, že tzv. písomná fáza prípravy na prerokovanie by sa uzavrela na úrovni súdu. Súdnej rade by tak mohol byť predložený kompletný spisový materiál.

Pokiaľ nie sme v rovine práva EU a práva na dobrú správu súdov, v rovine etiky sa dá hovoriť aj o úcte k druhým a elementárnej slušnosti, ktorá je ukazovateľom kultúry a kvality pracovného prostredia.

K relevantným ustanoveniam zákona o sudcoch (č. 385/2000 Z.z.) poukazujem na ust. § 18 ods. 2, podľa ktorého prezident môže sudcu odvolať podľa čl. 147 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Podľa čl. 147 ods. 2 Ústavy SR prezident Slovenskej republiky na návrh Súdnej rady Slovenskej republiky môže sudcu odvolať, ak mu zdravotný stav dlhodobo nedovoľuje, najmenej počas jedného roka, riadne vykonávať sudcovské povinnosti.

Podľa §18 ods. 3 zákona o sudcoch, ak je dôvod na odvolanie z funkcie sudcu podľa odseku 2, súdna rada musí predložiť prezidentovi návrh na odvolanie sudcu. Ak je dôvod na odvolanie z

funkcie sudcu podľa odseku 1, minister oznámi túto skutočnosť súdnej rade. Ak je dôvod na odvolanie z funkcie sudcu podľa odseku 2, predseda súdu oznámi túto skutočnosť súdnej rade.

Podľa § 32 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov úlohou riadenia a správy súdov je vytvárať súdom Slovenskej republiky podmienky na riadny výkon súdnictva najmä v oblasti personálnej, organizačnej, ekonomickej, finančnej, odbornej a dohliadať na riadny výkon súdnictva spôsobom a v medziach ustanovených zákonom (ods.1). Riadenie a správa súdov nesmú zasahovať do rozhodovacej činnosti súdov (ods.2).

Podľa § 33 ods.1, 2 a 3 zákona o súdoch riadenie a správu súdov vykonávajú orgány riadenia a správy súdov v rozsahu a spôsobom ustanoveným zákonom. Orgánmi riadenia a správy súdu sú predseda súdu a podpredseda súdu...V rozsahu ustanovenom zákonom sa na riadení a správe súdov podieľajú aj súdna rada a orgány sudcovskej samosprávy podľa tohto zákona.

Podľa § 49 zákona o súdoch predsedovia súdov zabezpečujú riadenie súdov v oblasti výkonu súdnictva najmä

- a) rozvrhom práce,
- b) výkonom dohľadu nad dodržiavaním dôstojnosti a plynulosti súdneho konania a zásad sudcovskej etiky,
- c) využívaním výsledkov vnútornej revízie,
- d) vybavovaním sťažností.

Čisto teoreticky môže nastať situácia, že Sociálna poisťovňa oznámi predsedovi súdu, že na základe výsledkov kontroly vykonanej Sociálnou poisťovňou sa zistilo, že dôvody práceneschopnosti netrvajú resp. že pacient sa nenachádza doma a PN nie je dôvodná. Vtedy sme však v rovine porušenia iných povinností sudcu, a nie v rovine odvolania z funkcie sudcu pre zdravotný stav, ktorý nedovoľuje najmenej počas jedného roka plnenie sudcovských povinností.

Nie je správny výklad, podľa ktorého predseda súdu vyskladá jeden rok trvania práceneschopnosti z dlhšieho časového obdobia, počas ktorého zráta kratšie práceneschopnosti. Takýto výklad je spôsobilý navodenia dojmu, že skutočným úmyslom predsedu súdu nie je konať v medziach zákona a dosiahnuť odvolanie z funkcie sudcu. Takýmto konaním môže dôjsť k neprimeranému a nezákonnému tlaku na práceneschopného sudcu, aby buď „na vlastnú žiadosť“ zo súdu odišiel alebo predčasne, pred doliečením, ukončil svoju práceneschopnosť. Ani jedna, ani druhá situácia nie je jav porozumenia hodný a nemôže požívať ochranu podľa práva, keďže nemá oporu v zákone.

Motiváciou pre napísanie tohto príspevku bolo zamyslenie sa nad možným zneužívaním zákonných inštitútov a konania na súdnej rade, ako aj zamedzenie šírenia takéhoto „know-how“ ako metódy neprípustného nátlaku na sudcov.

V Bratislave, dňa 19.11.2023

Dana Jelinková Dudzиковá